

Assegador designant indrets on passa una carrerada, veg. *DECat* VII, 585-6.

L'ASSEIT pda. prop de Nules (*l'aséit*) (xxix, 188); una altra, junt amb uns masos de 17 hab. a prop de Bufali, a 5 k. d'Albaida (*GGRV* II, 8): de l'àr. *as-sajit* 'l'oli'.

L'ASSEIX pda. muntanyosa en te. d'Ontinyent, en una vall engorjada i rociosa. Probablement té el mateix origen que el nom de la vila xurra de *Sax*, prop d'Elda, i que els altres noms cat., gallecs etc., que aplego en *E. T. C.* 190-191. Del ll. *SAXA*, pl. de *SAXUM* 'les penyes', d'un mossàr. *la sàjśā* amb -ā morisca (> -e), entès com **l'Asseix(e)* pels catalans.

L'ASSÉN, *Racó de l'~* (o de la Clara), prop de Dénia (xxxiii, 79.14). Probablement del NP moresc *Ha-sān* 'formós'; d'on ve també *Beni-Assèn*, prop de Coctantina (xxxiv, 5.24); *Assèn* consta com a nom d'un morisc de Senija (a. 1610, xxxiv, 105.23).

L'Assenet (Novelda), *V. Atzeneta Assua*, *V. Arja Assuda*, *V. La Suda* *Les Assuques*, *V. Suca*, *Suques*

ASSUT, l'

Resclosa, o presa, en un corrent d'aigua: *DECat* I, 460; ultra el gran i famós de l'Ebre, entre Tivenys i Xerta, tinc a mà, encara: el Mas i Molí de *l'Assut*, de Lluçena (1935; *IGC* '24x'9; xxix, 101.11, 22, 23); Barranc de *l'Assut* al peu del poble de Vilanova d'Alcolea (xxviii, 170.2); *Les Suts* o *Los Assuts* a Vinebre (xii, 64.8); *S'Assut* (?) a Sant Miquel de Balansat (xxxix, 74.21).

Astarlí, *V. Estarlí* (Antella, xxxi, 130.8)

ASTEEL

Poblet vora el riu Flamicell, 5 k. al S. de la Torre de Cabdella. Ben del cert no consta ni tan sols si pròpiament és *Astell* o *Estell* (com escric, *E. T. C.* I, 145 n. 15); de manera que la cosa més prudent, en rigor, seria ajornar aquesta nota fins a la E- o fins que hi hagi dades que aclareixin aquest dubte i d'altres que queden sense aclarir. Per ajudar-hi, desbrossant fets, unes notes provisionals.

La pronúncia moderna és *astél* a Sentís i Pbta. de Bellveí, 1920; Taüll, 1953; Vilaller, 1957 (xiii 154, xix 178.1). Però aquesta pronúncia (o el fet que escriguin amb A- els nomencl., i *GGC*, p. 741; ¹*BDLC* IX, 351; Jn. Segura, *Veu Monts.* 1895, 403) no dona prova més certa, que les pron. *aspúj* = Espuï, *aspót* = Espot, *aspés*, *astrét*, *astéla*, *asperá*, *askófe* etc., tan generals en aquell país.

L'única dada antiga d'aplicació certa, geogràficament, és «*Lestella*», en el cens de 1359 (*CoDoACA* XII, 76),² però no té gaire valor orientador, essent en aquesta còpia, claferta d'errades involuntàries o conscients d'un copista ben inaccurat. Un «(tibi) Girberto *Dastel*» en doc. de 1254 (*CCandi*, *Mi. Hi. Cat.* II, 387) trobant-se en un doc. de Vic, no és gens segur que estigui per un G. d'*Astel* del Flamicell; un NL *Astiel* en docs. de 1276 i 1277 (*Soldevila*, *Pere el Gran*, A-45-77 i A-52-83), amb el diftong *ie* es

veu que no és d'aquest lloc ni tenim base per referir-hi.

Desfem-nos almenys d'un indicati errívol que podria suggerir un NL del País Val.: *L'Astél* pda. vora els grans aiguamolls del te. de Sueca (xxxii, 29 i 16.24), és probable que vingui de l'àrab, admesa la probabilitat que estigui per *Al-astell*, en aquella rodalia plena pertot de sínies, sequiols i poaranques, amb cadufs o sense, és ben planer que vingui de *al-astál*, plural de l'àrab *satl* 'galleda' (*RMA* «vas» 620.5f.). I és clar que a l'alt Flamicell no és possible pensar en tal arabisme.

En *E. T. C.* jo el posava entre els noms probablement ibero-bascos, i desdir-me'n no fóra menys a la babalà que donar-ho per ferm. Pensava en el grup basco-cast. que descabdello a l'article *destellar* del *DECH* II, 428, i especialment en el basc *istil* «charco, mare», comú al guip., nav. i els tres dialectes basco-francescos; ja «cieno» en Leizarraga: *Azkue*, 436; però aquest mot no sembla pròpiament euskèric sinó germà del cast. *destellar* «gotear» [1092-1500], *destello* 'gota' (S. x-xiii), ll. *STÏLLA* 'gota', com admet Mitxelena (*BSVAP* XI, 28); cf. encara *tistil* 'gota' en algun parlar guip. i *listila* en el biscaí del Txorièrri (*Supl.* a *Azkue*). No és inversemblant que aqueix *istil* surti d'un anterior *ISTILL* < ll. *STILLA*: en basc històric no és anòmal que es deglutini la -A, presa per l'article del basc modern, però ja seria un postulat massa fort atribuir aquest erderisme al proto-basc del Pallars, i més amb tal deglutinació; i també fóra massa audaç suposar que *Astell* sigui un descendent romànic de *STÏLLA*, isolat a l'Alt Flamicell (no havent-n'hi més en rom., segons *REW* 2604).

Majorment mentre no tinguem seguretat que la A- de la grafia *Astell* és mala grafia per E-. Car mentrestant se'ns vénen a sobre certes subliminals imatges de l'Hades del basc ribagorçà: *Aster* de la inscripció proto-basca d'Ovarra etc. (*EntreDL*, 136, 137); *Aster* NP en docs. de Gerri, a. 859 (Moreau II, 22v^o); i Abadal, *P. i Rbg.*, núm. 241, 297); o *AST-* del bètic *ASTTGI* (*Ècija*), i de l'itàlic *Asti*.

AMAlcover (*l. c.*) volia analitzar *Es-Tell* com *IPSE* + el nom de l'arbre, segurament invocant *Espuï*, nom del poblet pròxim: dubtem-ne encara més, car els noms amb l'article *IPSE* minven més i més, en tirar cap a ponent; pertot els masculins en *Es-* són molts menys que els en *Sa-* o *Ses-*; i el nom d'arbre *tell* ha estat molt menys fecund que quasi tot altre arbre, en els parlars locals i en la toponímia.

Descartem així mateix altres connexions: amb basc *asto* 'ase', car ens mancaria una explicació raonable de *-ell* (-TEGI 'cabana?' podria donar *-té* o *-tei* però res de *-ll*). *Astet* ve del bc. *asto* amb sufix colle. *-et* basco-llatí *-et*, i encara que *-ell* alterni amb *-et* en collectius com *Lloret-Llorell*, és a base d'un diminutiu *-ETULUM*, llatí, que fóra fantàstic aplicar a una arrel basca. Amb *ASTELLA* 'estella', o amb *STELLA* 'estel' es donen bufetades la manca de -A i d'ihació semàntica. I pensant que *forse altri rischierà con miglior plettro*, remetenm a l'article següent, n. 2 i noms citats a la n. 3.

¹ Només des de la llista del corregiment de Talarn,